

УВОД

Релативизирањем националних граница у тржишном и пословном смислу отвара се нова пословна перспектива. Подјела на локална, национална, регионална и међународна тржишта постаје све мање релевантна за међународни бизнис и менаџмент. Ниједно тржиште не може да се развија изоловано. Свијет све више постаје јединствено и доступно тржиште за свако активно, конкурентски оријентисано предузеће. Наиме, можемо рећи да глобализација представља логичну и реалну посљедицу достигнутог ниво развоја, а поготово нивоа свјетског извоза и увоза. Долази до слободног кретања капитала, рада, идеја и информација у свјетским размјерама. Надмоћ пословних и развојних полуга (технологије, капитала, менаџмента и маркетинга) над државном регулативом појединих земаља представља својеврсни интерес глобалног бизниса.

Логично је да су мултинационалне и транснационалне корпорације прве почеле да слиједе и уважавају процес глобализације тржишта. Њихово пословно размишљање у наднационалним размјерама најближе је глобалном начину размишљања. Оне имају све већи значај у свјетској привреди и јављају се као њени креатори.

Свјетско тржиште даје нове шансе и нове изазове свим активним учесницима на њему. Међутим, оно што се неминовно намеће као питање тим великим наднационалним системима јесте:

- која су то најконкурентнија стратегијска опредјељења која ће обезбиједити опстанак и водећу позицију предузећа на тржишту, те
- какав је то профил људи којима би се могло повјерити управљање таквим компанијама

Професионализација и квалитет међународно оријентисаног менаџмента и школовање кадрова за обављање послова у различитим условима и културама представља опредјељујући фактор у обезбјеђењу тржишне позиције.

У процесу глобализације побјеђују предузећа која развијају бољи менаџмент и практикују бољи маркетинг, а подручје свог дјеловања не ограничавају локалним, нити националним границама.

Економска хетерогеност свјетског тржишта

Упркос глобализацији и данашњој снажној повезаности свих земаља свијета, потребно је нагласити да и даље постоји огромна диспропорција између распореда друштвеног производа (богатства) и становништва у свјетским размерама.

Од 157 земаља за које Свјетска банка располаже подацима, њих 45 (28,6%) се налази у групацији са дохотком мањим од 500 \$ по глави становника (просјек је разумљиво још нижи - 300 \$). У тој категорији најсиромашнијих земаља живи чак 60% свјетске популације, а са учешћем у глобалном друштвеном производу од свега 7,5%. Када се зна да су и у групацији земаља за које Свјетска банка не располаже подацима углавном заступљене најнеразвијеније земље, онда је јасно да категорија сиромаштва у свијету може бити само још већа од наведене пропорције.

У групацији земаља са дохотком мањим од 3000 \$ по глави (неразвијене и земље у развоју) се налази 103 или 65,6% земаља које прати Свјетска банка. У њима живи чак 80% свјетске популације са учешћем у глобалном друштвеном производу од свега 16%.

За групацију развијених земаља или земаља са дохотком од преко 6000 \$ по глави важе сасвим обрнуте пропорције. У тој категорији се налази 38 земаља (24%). У њима живи свега 16% свјетске популације, а на њих отпада чак 80% глобалног друштвеног производа.